

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛАДНАННЯ З ПЕРЕРОБКИ ЛЛЯНОЇ СИРОВИНИ

Березовський Ю.В., канд. техн. наук, доц.
Херсонський національний технічний університет

Льон, як сільськогосподарська культура, культивується в основному в Україні, Росії, Білорусії, прибалтійських країнах, Польщі, Китаї, Індії, Франції, у яких склалися належні природно-кліматичні умови, що дозволяють його вирощувати й отримувати добрі врожаї. У світі існують понад 200 видів льону, але в Україні вирощується близько 29, серед них – льон-довгунець і льон олійний. З огляду на широке застосування в різних галузях народного господарства та житті населення, урахувуючи унікальні властивості льону за досить високої рентабельності, увагу виробників завжди викликав як льон-довгунець, так і льон олійний, а власне продукція та продукти переробки були постійно затребуваними як на внутрішньому ринку України, так і в усьому світі.

Сьогодні для досягнення відповідних позитивних результатів виробнику необхідно мати чітку модель розвитку підприємства, розвинену систему перероблення сировини, у якій можна було б наперед запрограмувати чіткі дії для економії матеріальних і трудових ресурсів, підвищення якості кінцевої продукції, скорочення втрат під час виробничих переходів. У сучасних умовах стрімкої інтеграції України у світовий економічний простір, де виживають лише конкурентоспроможні виробники, для вітчизняної промисловості достатньо вагомими постають сучасні вимоги щодо якості продукції, особливо якщо це стосується екологічних властивостей.

Незважаючи на широкі можливості використання лляного волокна, льонарство в Україні перебуває в кризовому стані, існує гостра потреба в сировині. Основними причинами дефіциту сировини та виробів із лляного волокна можна вважати як скорочення посівних площ, так і зниження врожайності та якості лляної продукції. Зниження врожайності волокна може бути компенсоване за рахунок підвищення його якості. Проте якість лляної продукції, що виробляється в Україні, також має тенденцію до погіршення. На цей час вона майже не відповідає вимогам населення і текстильної промисловості.

Сьогодні в Україні, як і у світі, змінилася загальна структура культивування льону: стрімко зростають площі посіву, з яких у результаті переробки лляної сировини отримують переважну частку

короткого волокна, яке в промисловості є затребуваним під час проведення технології котонізації, розширюються можливості використання короткого волокна, поглиблюючи асортиментні позиції продукції легкої промисловості. При цьому важливими чинниками виготовлення сучасних льоновомісних товарів залишаються стан та якість початкової сировини, технологічні параметри її переробки, що надалі впливатимуть на їх експлуатаційні характеристики, а отже, функціональне призначення в різних сферах застосування.

За умов існуючого значного сортового вирощування льону у сфері переробки луб'яної сировини бажано забезпечити дотримання принципу універсальності переробляння різних видів сировини з дотриманням високих показників фізико-механічних властивостей волокна, що надає можливість широкого його застосування.

Відсутність вітчизняної бавовняної сировинної бази спонукає до більш широкого застосування як льону-довгунця, так і льону олійного в багатьох сферах народного господарства. При цьому вітчизняними та іноземними вченими вже доведено, що волокно льону олійного за своєю структурою, довжиною та товщиною придатне для виробництва різноманітних целюлозовмісних матеріалів. Тож доведення доцільності використання стеблового матеріалу льону різного видового складу в легкій промисловості з розширенням можливостей його переробляння на основі універсальності основних технологічних операцій процесу переробки стебел льону та розробка рекомендацій із їх застосування є важливим завданням сьогодення, що дозволить вирішити проблему забезпечення сировиною текстильних підприємств України.

У такій ситуації варто розробити принципово нову концепцію розвитку лляного переробного сектору легкої промисловості й екосоціальної політики в Україні, що спиратиметься на доктрину підвищення екологічності як товарів, так і довілля, досягнення інноваційної модернізації виробництва, підвищення конкурентоспроможності українського бізнесу та створення позитивного іміджу країни на міжнародному рівні. Для цього необхідно створити умови для підвищення зацікавленості підприємств у активізації освоєння інновацій і результатів наукових розробок, особливо у сфері модернізації обладнання, а також вирішити проблему фінансування лляного комплексу України. При цьому особливу увагу під час проведення досліджень слід приділити питанням обробки волокнистої продукції лляного стебла, оскільки вона є найбільш цінною його частиною, а отримання якомога більшої кількості волокна високої якості завжди було актуальним питанням.